

Turkkilainen kristitty Ali Yazar

Alin isä joutui kokemaan viiltävän tuskan, jonka miljoonat hyvää tarkoittavat vanhemmat tuntevat: parilla sanalla oli hänen suunnitelmansa turhennettu. ”Saatte mennä minne haluatte, mutta minä en tule autoon, minä jään tänne!” Se oli Alin vakaa päätös. Isä oli myynyt talon ja puutarhan. Se ei ollut mikä tahansa puutarha. Koko Iğdirin kauppalassa ja tuskin edes koko koillis-turkkilaisessa Karsin läänissä oli kenellekään yksityisellä mitään vastaavaa. Paettuaan Neuvostoliiton puolelta Turkkiin hän oli alkanut viljellä maata. Hänen koko ylpeytensä oli talon ympärillä kukoistava puutarha, jonne hän oli istuttanut kymmeniä eri puulajeja. Puut menestyivät ja tuottivat hedelmiäkin.

Kotitalosta luopuminen ja Itä-Turkista muuttaminen yli 1500 kilometrin päähän tuntemattomaan Länsi-Turkkiin oli raskas uhri, mutta Alin isä oli siihen ilman muuta valmis, sillä hän toivoi tällä tavoin pelastavansa jotakin paljon kallisarvoisempaa, nimittäin oman poikansa. Ali oli perheen kuudesta lapsesta toiseksi vanhin ja ainoa poika. Kotiseutunsa oloihin nähden vapaamielinen isä piti kyllä tyttäriäänkin arvossa ja tarjosi heille mielellään kaikki mahdollisuudet, jotka vain olivat perheen ulottuvilla, mutta poika oli sentään poika. Ali sai kaikki vapaudet, hän oli perheen kuningat.

Jo murrosiässä pilalle hemmoteltu Ali ei piitannut kovin paljon koulusta vaan innostui turkkilaiseen kansanmusiikkiin. Hän oli lahjakas ja alkoi pian esiintyä konserteissa, häissä ja muissa juhlissa. 13-vuotiaana hän ansaitsi enemmän kuin kovaa työtä tekevä isänsä. Mikä laulaen tulee, se viheltäen menee... Alkoholin tuli kuvaan mukaan. Isä tajusi, että menestys oli noussut pojan päähän ja pelkäsi tämän menevän kokonaan pilalle. Alin maine oli levinnyt jo koko Karsin lääniin. Uuden elämän aloittaminen vaati muuttamista aivan muualle. Koska Ali ei suostunut lähtemään perheen mukaan, joutui isä lähtemään ilman poikaansa,

jonka takia koko suunnitelma oli tehty. Raskain sydämin hän jätti poikansa, jonka uskoi tuhoutuvan menestykseensä.

Olen tuntenut Alin jo yli kaksikymmentä vuotta. On vaikea kuvitella tätä turkkilaiseksi pitkää, miehekästä ystävää hemmoteltuna miehenalkuna. Elämän kokemus ja vuodet ovat lisänneet aimo annoksen vaatimattomuutta. Ali puhuu melko nopeasti mutta eleettömästi itäturkkilaisella murteellaan. Puhetta myötäilevät vilkkaat silmät paksujen kulmakarvojen alla.

Ali kertoo:

Muutin sittenkin länteen melko pian, en kuitenkaan isän luokse, vaan Istanbuliin. Istanbul oli pyörryttävän suuri. Maakunnassa kuuluisuutta saanut nuori mies oli siellä vain pieni tekijä. Päätin kehittää taitojani ja aloin opiskella Turkkilaisen kulttuurin opistossa. Kotiseutuni musiikki oli siellä vain heikosti tunnettua. Siksi sain paljon tilaisuuksia esiintyä ja pian myös opettaa. Menestys ylitti odotukset ja rahaa ja ystäviä oli yllin kyllin. Hää- ja yökerhoesiintymiset toivat myös väkijuomat mukanaan. Huomasin pian olevani vaarallisella tiellä.

Miten pääsisin takaisin normaaliin elämään? Muuan ystävä esiteli minulle Nazlin, tavallisen reippaan tytön, jolla oli työpaikka Saksassa. Ehkäpä avioliitto olisi hyvä ratkaisu, kun uskonostakaan ei tunnu saavan apua. Olin nimittäin yrittänyt tutustua islamiin hurskaan tätini johdolla. Koraani ja tädin opit tuntuivat kuitenkin typeriltä. Nyt oli ainakin varmaa, ettei siltä suunnalta olisi mitään odotettavissa. Jumalan olemassaoloa en kuitenkaan epäillyt.

Tädin tunneista jäi kuitenkin mieleeni, että kristityillä on pyhä kirja, Incil, evankeliumi, joka kertoo profeetta Jeesuksen elämästä. Häiden jälkeen muutin Nazlin luo Saksaan, mutta en aikonut missään tapauksessa jäädä Eurooppaan. Aivan alkupäivinä Saksassa silmiini osui turkinkielinen Incil erään tuttavan kotona. Tilasin itselleni Incilin, ja aloin lukea sitä kotona.

Vuorisaarna teki minuun valtavan vaikutuksen: tämä on aivan muuta kuin islam. Hurskas täti ja serkku olivat opettaneet, ettei kunnianloukkausta saa jättää kostamatta: ”Älä tule kotiin sel-

kääsi saaneena!“ Uskontojen ero kävi päivänselväksi. Luin Incilin muutamaaan kertaan. Sitten aloin lukea Koraania ja vihas-tuin.

Jeesuksen persoona vaikutti minuun syvästi, mutta kaikki uskon-nollinen oli minulle vielä vain mielenkiintoista, ei elintärkeää. Olin alkanut kirjoittaa Erolille, entiselle tanssikoulun opettajalle, turkkilaiselle, joka julisti Saksassa maanmiehilleen evankeliumia. Kirjeenvaihtoa kesti yli kolme vuotta. Se ei keskeytynyt armeijan ajaksikaan. Erolin viisaat vastaukset ja Incil olivat mielessäni jatkuvasti. Asepalvelusajan loppupuolella sain määräyksen kotiseudulleni Igdiriin, Itä-Turkkiin. Tapasin taas tätini, jonka kanssa olin toivonut voivani puhua uskonnosta uudestaan. Tädin mieltä ei täyttäneykään enää uskonto, vaan riita miniän kanssa. Tähän tilanteeseen tulin kuin tilattuna. Tätini alkoi väittää, että miniä olikin rakastunut minuun. Tästä tuli koko suvun skandaali, joka vaati verikostoa kadotetun kunnian palauttamiseksi. Titi ei kuitenkaan tahtonut kuolemaani vaan laskelmoi, ettei kostaja ras-kisi tappa minua, vanhempieni ainoaa poikaa. Hänen tar-koituksenaan oli päästä miniästä eroon. Jos tädin uskonto oli tätä, en tosiaan halunnut olla sen kanssa missään tekemisissä.

Palasin Saksaan, jonne kosta suunnitellut serkkunikin oli muut-tanut. Päätin äitini varoituksesta huolimatta mennä tapaamaan serkkuani. Muistin Jeesuksen kehotuksen rakastaa ja antaa an-teeksi. Erolkin kehotti sopimaan asian. Serkun avatessa minulle oven olin valmistautunut mihin tahansa, paitsi serkkuni liiku-ttuneeseen syleilyyn. Jumala oli vaikuttanut ihmeen.

Serkun mieli muuttui kuitenkin uudestaan. Puukko kädessä hän ilmestyi kotiimme. Aloin lukea hänelle psalmeja ääneen ja serk-kuni nukahti ja heräsi vasta aamulla ihmeissään. Myöhemmin totuus selvisi kaikille osapuolille, mutta olin saanut kouriin-tuntuvasti kokea Jumalan varjeluksen.

**Yleensä muslimeille Jeesuksen jumaluus on kompastuskivi.
Entä Sinulle?**

Minusta ei missään vaiheessa ollut vaikeata uskoa Jeesuksen jumaluuteen, kuten yleensä muslimeilla, jotka kuulevat evankeli-

umin. Ajattelin, että koko maailman syntejä ei tietenkään voisi kantaa kukaan muu kuin Jumala. Mutta oli vaikea uskoa tätä kaikkea omalle kohdalleni. Päätin lähteä Erolin luo. Tämä hieno ja ystävällinen mies ja hänen saksalainen vaimonsa tekivät minuun syvän vaikutuksen. Näin, että heidän kodissaan asui ilo ja rakkaus. Tajusin, etten voinut jatkaa elämäni aivan kuin ulkopuolisena tarkkailijana.

Kotona Nazli alkoi tajuta, että Raamattu ja Jeesus ovatkin minulle vakavia asioita. Hän alkoi jo harkita eroa, sillä ei tahtonut uhrata parhaita vuosiaan harhauskoisen kanssa. Jouduimme ilmiriitaan, kun kerroin päättäneeni lähteä seuraamaan Jeesusta. Vaikka Nazli vastusti uskoani jyrkästi, oli elämässäni tapahtunut muutos tehnyt kuitenkin vaikutuksen häneen. Hän suostui lähtemään kanssani Wiesbadeniin turkkilaisten kristittyjen joulujuhlille.

Tiesin, että kasteeni tulisi olemaan Nazlille vaikea paikka. Sen piti tapahtua joulujuhlien yhteydessä. Jumala käänsi asiat kuitenkin yllättäen. Kastetta edeltävänä päivänä sain vielä voimakkaan varoituksen. Serkkuni tapasi minut kadulla ja mukiloi minut muuttaman ”ystävän” avustuksella pahasti katuun. Muistin Jeesuksen sanoja ja päätin olla uhkailematta. Kadulle lysähtäessäni muistan ajatelleeni vain: ”Mitähän Nazli tästä tuumaa?”

Nazlikin sai kokea kummia. Hän ei saanut unta, asiat pyörivät päässä. Hän rukoili, että Jumala antaisi selvyuden asioista. Silloin Jeesus ilmestyi hänelle. Nazli säikähti pahasti mutta sai sitten rauhan ja ilmoitti aamulla hämmästykseni tahtovansa kasteen hänkin. Menimme keskustelemaan Erolin ja muitten veljien kanssa. He suostuivat, ja niin meidät kastettiin yhdessä.

Kuten Jeesuksen kastetta seurasivat erämaa ja kiusaukset, niin meidänkin. Kotiin palattuamme näimme kotiin murtaudutun. Sukulaisemme ilmaisivat tällä tavalla, ettei meillä vääräuskoisilla ole oikeuksia. Meidän oli pakko muuttaa Wiesbadeniin. Jouduin työttömäksi. Sitten epäilykset alkoivat tulla. Epäilin jo Jumalan olemassaoloakin. Luin taas Koraania ja Raamattua. Luin myös kuuluisan ateistin, filosofi Bernard Russelin kirjan ”Miksi en ole kristitty”. Russel löysi Jeesuksesta yhden ainoa virheen: hän oli

suuttunut temppelissä. Omasta mielestäni tämä ei edes ollut virhe. Kristityistä ja kirkoista hän sen sijaan löysi lukemattomia virheitä. Ei edes tämä älykäs ajattelija, joka vastusti kristinuskoa intohimoisesti, löytänyt Jeesuksesta ainuttakaan todellista tahraa.

Uskoni alkoi vahvistua ja saimme Jumalan apua aivan käytännöllisissäkin seikoissa. Pian sydämessäni syttyi halu auttaa maanmiehiäni ja kirjoittaa hengellisiä lauluja turkiksi.

Oliko jokin asia Raamatussa Sinulle vaikeata käsittää?

Uutta testamenttia lukiessani oli kaikkein vaikeinta käsittää Jumalan rakkaus. Kuinka Jumala voi rakastaa? Tämä oli suorastaan uskon este itselleni. Sain konkreettisen opetuksen 70-luvun alussa. Olimme Nazlin kanssa matkalla talvilomalle Turkkiin kymmenien tuhansien muitten turkkilaisten kanssa. Liikenne oli hurjaa, kun Saksan, Hollannin, Belgian ja Itävallan turkkilaiset yhdessä kiirehtivät ystäviensä luokse pariksi viikoksi. Meille sattui auto-onnettomuus juuri ennen Istanbulia. Nazli sai pahan kallonmurtuman ja oli kuolla. Minäkin jouduin sairaalaan sidottavaksi.

Kun meitä ei kuulunut, alkoi kotiväki huolestua. Olen vanhempieni ainoa poika, mikä Turkissa merkitsee sangen paljon. Äitini ei saanut rauhaa ja teki päätöksen, jonka vain äidin rakkaus voi selittää. Hän lähti etsimään minua. Vanhempieni kodista Istanbuliin on satoja kilometrejä, eikä äitini tuntenut sen enempää Istanbulia kuin muitakaan kaupunkeja, ei edes reittiämme. Hän oli yksinkertainen maalaisnainen, mutta ennen kaikkea äiti. Hän lähti Istanbuliin etsimään minua viiden miljoonan ihmisen joukosta.

Istanbulissa äitini alkoi yksinkertaisesti kysellä: ”Oletteko nähneet poikaani Alia?” Näin hän eteni liikennepaikkaan, josta suurin osa Saksasta tulevaa liikennettä kulkee. Hän pysäytti kaikki Saksassa rekisteröidyt autot ja jatkoi kyselyään: ”Oletteko nähneet poikaani?” Lapsikin olisi voinut sanoa, että yritys oli mieletön, sillä Istanbulissa oli varmaan satoja tuhansia Aleja, ja minähän olin kaiken lisäksi matkalla. Äiti ei hellittänyt. Hän kyseli ja kulki kymmeniä kilometrejä tässä jättiläiskaupungissa, kunnes sai kuulla eräältä Saksasta tulevalta, että Istanbulin ulko-

puolella oli ollut onnettomuus ja että uhrin olivat sairaalassa. Äiti etsi sairaalan, ja sai kuin saikin tietää, että hänen poikansa elää ja on päässyt jatkamaan matkaa. Äidin onnella ei ollut rajoja. Ensimmäisellä linjurilla hän lähti kotiinpäin: ”Ali on elossa!”

Sillä välin olin tullut kotiin ja sain kuulla, että äiti oli etsimässä minua. Harmistuin äidin typeryydelle: ”Eikö äiti käsitä mitään!” Seuraavana yönä heräsin, kun joku tuli huoneeseeni. Äiti oli tullut matkaltaan ja suorastaan heittäytyi viereeni. Äidin rakkaus on merkillinen! Enää en voinut olla vihainen. Mikä äiti! Olisiko Jumalan rakkaus jotakin tällaista?

Ali, olet kirjoittanut kymmeniä hengellisiä lauluja.
Mikä niistä on itsellesi tärkein?

Kirjoittamisvaiheessa kaikki lauluni ovat tärkeitä. Niistä suurin osa jää elämään. Turkkilaiset kristityt laulavat niitä kokouksissaan. Itselleni niistä eniten on merkinnyt ”Tanrinin sectiklenini...” (Kuka voi syyttää Jumalan valittuja...). En ole kirjoittanut yhtäkään laulua niin nopeasti kuin sen. Se syntyi aivan suoraan kirjoittamalla. En edes joutunut korjailemaan sitä. Edellä oli ollut kuitenkin vaikea uskon kriisi.

Olin ollut uskossa jo vuosia, saarnannut muille ja esiintynyt radiosaaajana säännöllisesti. Tahdoin olla malliuskovainen, mutta huomasin kärsiväni jatkuvia tappioita. Tiesin, etten ollut synnitön. Se oli minulle selvää jo ennen uskoontuloani. Paljon vaarallisemmalta näytti tekopyhyys. En pystynyt myöntämään itselleni enkä toisille uskoville olevani vain heikko uskova. Pyhyydestä ei tuntunut olevan jälkeäkään elämässäni. Entä uskoni: heikko ja onneton! Epätoivoa kesti pari vuotta. En voinut pitää itseäni kunnan uskovana, mutta en myöskään luopua Jeesuksesta.

Roomalaiskirjeen 8. luku avasi minulle taivaan. Jos kerran Jumala on vanhurskauttanut minut, ei kukaan eikä mikään voi syyttää minua, ei edes omatuntoni. Vanhurskaus ei olekaan minun omaani, vaan lahja Jeesukselta. Jeesus on vanhurskauteni. Näin syntyi tämä laulu (suomennos vailla runonmuotoa):

*Jumalan valittuja ken voisi syyttää/
kun meidät vanhurskauttaa itse Taivaan Jumala/.*

*Eipä säästännyt omaa Poikaansakaan/
kuolemalle hänet antoi./*

Näin hän meidät pelasti, rajattomasti rakasti./

Hän nousi kuolleista, astui isän rinnalle./

Siellä sanoi isälleen:

Ostin kaikki valittusi vapaaksi.

Vierastyöläisiä ja kristittyjä

Saksassa on yli kaksi miljoonaa turkkilaista. Heitä alkoi tulla Saksaan 60-luvulla Saksan ja Turkin yhteisestä sopimuksesta. Tarkoitus oli jäädä muutamaksi vuodeksi ”vuolemaan kultaa” ja palata sitten perheen luo rikkaana miehenä. Aluksi suurin osa Saksan turkkilaisista olikin miehiä, jotka asuivat tilapäisissä asuntoloissa. Ruokahalu kasvaa syödessä: ”Vielä pari vuotta, niin saamme ostetuksi talon.“ ”Vielä pari vuotta, niin saamme perustetuksi kaupan.“ ”Vielä pari vuotta...“ Vuosia on monille kerääntynyt jo 30.

Perheitä alettiin tuoda Saksaan suurin määrin 70-luvulla. Toinen ja kolmaskin sukupolvi on ehtinyt syntyä täällä. Saksan turkkilaisista on tullut pysyvä ilmiö. Moni saksalainen suurkaupunki on saanut turkkilaisia kauppoja, ravintoloita, matkatoimistoja ja moskeijan. Vastoin Suomessakin usein esiintyvää luuloa, turkkilaisten olot eivät ole huonot, he saavat samaa palkkaa kuin saksalaisetkin ja samat sosiaaliedut. Vaikka Saksassa on 4,5 miljoonaa työtöntä, ei kukaan puhu turkkilaisten lähettämisestä kotimaahansa. Monet turkkilaiset tosin puhuvat vieläkin palamisesta, mutta huomaavat yhä useammin, että siitä ei enää tule mitään.

Ali Yazareja ei ole monta. Harva turkkilainen on lukenut Jeesuksesta, vielä harvempi löytänyt jonkun, jonka kanssa puhua kristinuskosta. Voisi luulla, että kymmenien vuosien oleskelu kristityssä maassa lähentäisi turkkilaisia kristittyihin. On kuitenkin valitettavaa, että tavallinen Saksan turkkilainen ei tiedä muuta kristityistä, kuin että he syövät sianlihaa ja uskovat kolmeen jumalaan: Jumalaan, Jeesukseen ja Mariaan.

Kieli, tavat ja uskonto eristävät turkkilaiset omaksi kansanosakseen. Varsinkaan ensimmäisellä sukupolvella ei ole paljon tekemistä saksalaisten kanssa. Saksaan perustettujen moskeijoiden ympäristössä leviää propaganda kristittyjä vastaan. Saksa on kuitenkin vapaa maa. Täällä ovat ovet auki. Kenenkään ei tarvitse pelätä viranomaisia sen tähden, että julistaa evankeliumia toisuskoville. Yhteyden ottaminen turkkilaisiin ei ole vaikeata. Joka näkee sen vaivan, saa pian huomata, että turkkilaiset ilahtuvat uudesta tuttavuudesta ja ottavat pian puheeksi uskonnon.

Siellä täällä joku seurakuntalaisten ryhmä on huomannut turkkilaiset. Heille järjestetään joskus juhlia, tai heitä kutsutaan tutustumaan seurakuntaan. Henkilökohtaisia suhteita solmitaan kouluissa ja työpaikoilla. Näin ovat jotkut turkkilaiset hakeutuneet seurakunnan yhteyteen ja kuulleet evankeliumin. Useimmiten he eivät aluksi tiedä toisista turkkilaisista kristityistä mitään. Näitä yksittäisiä turkkilaisia kutsutaan kaksi kertaa vuodessa turkkilaisien kristittyjen päiville, jonne tulee myös Turkin kristillisiin vähemmistöihin, syyrialaisortodokseihin ja armenialaisiin kuuluvia perheitä.

Kansanlähetyksen alkoi turkkilaistyön Saksassa jo 1972. Baijerin luterilainen kirkko oli järjestänyt suomalaisten nuorten kanssa ohjelmaa turkkilaisille siirtotyöläisille Münchenissä. Kun nuoret lähtivät pois, toivottiin, että joku tulisi pitämään yhteyttä kristinuskosta kiinnostuneisiin. Vaimoni ja minä olimme valmiit lähtemään, vaikka alunperin toivoimmekin pääsevämme Turkkiin, jonne meillä oli jo jonkin verran siteitä. Vaimoni osasi jo turkin alkeet, minä vasta aloittelin. Tämän tehtävämme yhteydessä tutustuimme Ali Yazarin mainitsemaan Eroliin, muusikkoon ja entiseen tanssikoulun opettajaan. Erol esitteli meidät aikanaan Alille. Alin työ Euroopassa asuvien turkkilaisien kristittyjen parissa ja hänen radiosaaressa turkkilaisille muslimeille jatkuvat edelleen.